

11.12.2020.

Projektu finansē:

Valsts reģionālās
attīstības aģentūra

Sveicināti LIFE GoodWater IP projekta pirmajā ziņu lapā!

Šajā numurā stāstīsim:

- kāpēc projekts ir nepieciešams un kādi ir tā mērķi
- iepazīstināsim ar projekta vadību un tā dalībniekiem
- runāsim par virszemes ūdeņu stāvokli Latvijā
- ieskatīsimies šovasar veiktajā Aģes upes kartēšanā
- informēsim par mazo grantu programmu

- stāstīsim par migrējošo zivju skaita kritumu pasaulē

Šogad Latvijā ir uzsākts vērienīgs projekts – LIFE GoodWater IP, kura mērķis ir ilgtermiņā uzlabot Latvijas virszemes ūdeņu kvalitāti.

LIFE GoodWater IP projektā apvienosim savus spēkus un pūles, lai uzlabotu Latvijas virszemes ūdeņu kvalitāti. 19 organizācijas liks lietā uzkrātās zināšanas un savas iespējas, lai kopīgi meklētu un īstenotu risinājumus Latvijas ūdens uzlabošanai. Aktivitātes paredzētas gan individuālā, gan valstiskā līmenī, jo labu ūdens kvalitāti varēsim panākt tikai darbojoties kopā. Projekts tiek īstenots no 2020. līdz 2027. gadam.

Ūdens ir viens no vissvarīgākajiem resursiem cilvēka un dabas pastāvēšanai. Bez tā nevar dzīvot ne cilvēki, ne dzīvnieki un augi. Apdraudot ūdens kvalitāti, mēs apdraudam paši savu dzīves vidi un dzīves kvalitāti.

Latvijas daba, tajā skaitā virszemes ūdeņi, ir kopīgs mantojums, kuru esam saņēmuši no iepriekšējām paaudzēm. Mūsu pienākums pret sevi un nākamajām paaudzēm ir saimniekot savā zemē tā, lai mūsu resursi augtu, nevis pakāpeniski ietu bojā.

Esam ieraduši uzskatīt, ka Latvija ir ekoloģiski tīra un ūdeņiem bagāta valsts, bet šis uzskats ir tikai daļēji patiess. Diemžēl mūsu virszemes ūdeņu kvalitāte jau kādu laiku nav gana laba – labā ekoloģiskā kvalitātē ir tikai trešdaļa Latvijas upju un ezeru.

Foto: Ainars Gaidis

Par projektā plānoto un paveikto divas reizes gadā informēsim ar šo ziņu lapu. Sniegsim ieskatu arī informācijā par ūdeņu stāvokli pasaulē, kā arī rādīsim labās prakses piemērus Latvijā un ārpus tās.

Jaunākā informācija par projektu vienmēr atrodama projekta mājas lapā www.goodwater.lv latviešu un angļu valodā. Aicinām arī sekot jaunumiem mūsu Facebook profilā [@LifeGoodWaterIP](https://www.facebook.com/LifeGoodWaterIP).

LIFE GoodWater IP projekta vadība ir uzticēta diviem pieredzes bagātiem Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra darbiniekiem – Jānim Šīrem un Lindai Fībigai. Iepazīsimies!

Jānis Šīre, projekta LIFE GoodWater IP vadītājs

Doktora grāds ģeogrāfijā (Dr.Geogr.). 2002.-2013.g. strādājis Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes Vides kvalitātes laboratorijā kā vides inženieris un pētnieks. Daļa pētījumu saistīta ar ūdeņu piesārņojuma un ūdeņu kvalitātes jautājumiem. Kopš 2013. gada VSIA

“Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” lektzemes ūdeņu nodaļas vadītājs. Piedalījies daudzu vietējo un starptautisku ERAF, ESF, Latvijas-Lietuvas, Latvijas-Igaunijas pārrobežu sadarbības programmu, kā arī Norvēģijas finanšu instrumentu līdzfinansētu projektu sagatavošanā un ieviešanā.

Linda Fībiga, LIFE GoodWater IP vadītāja

Maģistra grāds inženierzinātnēs (Mg.sc.eng.) un bakalaura grāds vides zinātnē (Bc.sc.env.). Kopš 2006. gada strādā Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrā pie upju baseinu apsaimniekošanas plānu izstrādes, sasaistot kvalitātes un piesārņojuma slodžu savstarpējās ietekmes, un sagatavojot pasākumu programmas ūdeņu

kvalitātes uzlabošanai. Darbojusies daudzu starptautisku pārrobežu sadarbības programmu projektu sagatavošanā un ieviešanā, piemēram, Live Venta, ECOFLOW, WBWB, BECOSI, INSURE, CWPharma u.c. Darba pieredze speciālista amatā ūdeņu apsaimniekošanā un Ūdens daļas vadītājas amatā dod pamatu uzņemties nozīmīgāka apjoma projekta īstenošanu. Projekta LIFE GoodWater IP idejas un projekta pieteikuma līdzautore.

Latvijas ūdeņi šodien

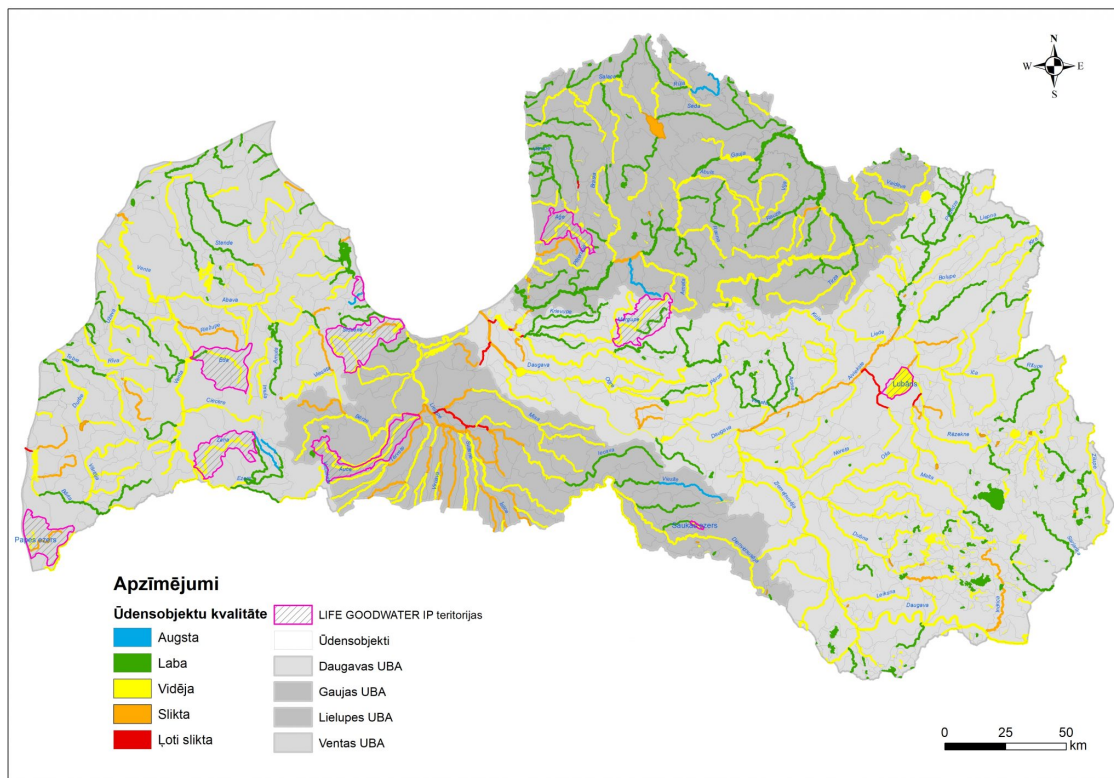

Latvijas upju un ezeru ūdens ir mantojums, ko esam saņēmuši no iepriekšējām paaudzēm. Mūsu pienākums pret sevi un nākamajāpaaudzēm ir saimniekot savā zemē tā, lai mūsu resursi augtu, nevis pakāpeniski ietu bojā.

Neskatoties uz ūdens milzīgo lomu, pasaulē tas ir ļoti ierobežots un apdraudēts resurss. Tikai 3% no pasaules ūdens ir saldūdens, un mazāk nekā 1% no pasaules ūdens ir svaigs un pieejams lietošanai.* Klimata pārmaiņas, iedzīvotāju skaita pieaugums un mainīgie patēriņa modeļi ir tikai daži no neskaitāmiem draudiem saldūdens sistēmām. Migrējošo saldūdens sugu populācijas samazinās milzīgā ātrumā – par 76% pēdējos 50 gados pasaulē, par 93% – Eiropā. **

Esam ieraduši uzskatīt, ka dzīvojam ļoti zaļā vidē un esam pilnībā nodrošināti ar ļoti labu ūdeni pietiekamā daudzumā, tomēr patiesībā mūsu virszemes ūdeņu kvalitāte ir zemāka nekā vidēji Eiropā. Latvijā pašlaik labā ekoloģiskā kvalitātē ir tikai trešdaļa upju un ezeru. Šis rādītājs ir zem vidējā Eiropas Savienībā, kur labā kvalitātē ir 40%. Labā ekoloģiskā kvalitātē ir tikai 33% Latvijas upju un ezeru, 56% ir vidējas, bet 11% – sliktas kvalitātes. Lai Latvijas daba un cilvēki pastāvīgi būtu nodrošināti ar labu ūdeni, mums jāpanāk, ka labā kvalitātē ir ūdeņi visās upēs un ezeros.

Latvijas virszemes ūdeņu kvalitāte, 2020

Eiropas Savienības Ūdens Struktūrdirektīva nosaka, ka līdz 2027. gadam 100% ES saldūdens ekosistēmu ir jābūt labā stāvoklī. Lai šo uzdevumu izpildītu, mums Latvijā vēl ir daudz darāmā.

Visu šo iemeslu dēļ 19 organizācijas Latvijā ir apvienojušas spēkus, lai unikālā **LIFE GoodWater IP** projektā kopīgi meklētu un ieviestu risinājumus Latvijas ūdens uzlabošanai.

Ikviens Latvijas iedzīvotājs ar savu rīcību var palīdzēt Latvijas ūdens stāvokļa uzlabošanā – nepiesārņojot to, atbildīgi izvēloties preces, pārdomāti izmantojot ūdens resursus, atbildīgi lietojot kanalizācijas sistēmas u.c.

Ar šo projektu plānojam ilgtermiņā uzlabot ūdens kvalitāti aptuveni 30% jeb 50 riska ūdensobjektos, ***izstrādājot, adaptējot Latvijas apstākļiem un ieviešot dažādus inovatīvus apsaimniekošanas un pārvaldības pasākumus. Latvijā pašlaik ir 164 riska ūdensobjekti – 89 upes un 75 ezeri, kuros ūdens stāvoklis ir nepietiekoši labā kvalitātē. Lielākās problēmas rada piesārņojums augu barības vielām (slāpekli, fosforu), kā arī ūdensteču, ūdenstilpju krastu un gultņu pārveidojumi, kas neļauj ūdenim brīvi plūst.

Ko mēs esam iecerējuši LIFE GoodWater IP projektā izdarīt?

Mēs plānojam:

- samazināt sadzīves notekūdeņu piesārņojumu;
- samazināt barības vielu un citu piesārņojošo vielu noplūdi no lauksaimniecības zemēm un mežiem;
- samazināt hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu ietekmi uz riska objektiem (HES un meliorācijas sistēmas);
- uzlabot upju baseinu apsaimniekošanas plānošanu un īstenošanu;
- palielināt ieinteresēto pušu informētību un iesaisti upju baseinu attīstības plānu īstenošanā;
- sniegt atbalstu tiesību aktu izstrādē un vides politikas uzlabošanā.

* https://www.wwfca.org/en/our_work/water/

** <https://worldfishmigrationfoundation.com/living-planet-index-2020/>

***Riska ūdensobjekti – tie, kuros pastāv risks nesasniegt [Ūdens apsaimniekošanas likumā](#) noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā

Šovasar pilnībā nokartēta Aģes upe

Aģes upes kartēšana. Foto: Magda Jentgena

Šovasar LIFE GoodWater IP projektā ir pilnībā nokartēta Aģes upe.

Latvijā pirmo reizi ir nokartēta visa upe pilnībā, tajā skaitā visas tās nozīmīgākās pietekas. Upē un tās pietekās ir izstaigāts katrs metrs un fiksēts viss būtiskākais. Kāpēc tas ir nepieciešams, stāsta valsts zinātniskā institūta “BIOR” pētnieks Kaspars Abersons: “Lai varētu risināt problēmas mūsu ūdeņos, mums ir vispirms tās pilnībā jāsaprot. Mēs nevaram paskatīties uz vienu upes punktu un meklēt risinājumu šai vienai vietai, jo iespējams, ka problēmas cēlonis ir citā upes posmā. Jāskata visa upe kopumā un tāpēc šis mūsu projekta posms ir tik svarīgs.”

Darbi turpinājās Mergupē, ir nokartēta pati upe un tās pieteka Zaube, lai pierakstītu, kāda upe ir tagad, un no tā kopīgiem spēkiem saprastu, kāds ir upes sedimentu balanss – vai

kaut kā ir par daudz vai par maz. Tiek fiksēti sagāzumi, bebru radītās izmaiņas, upes gultnes stāvoklis. Uz iegūtās informācijas pamata projekta partneri varēs kopīgi lemt, kas ir turpmāk jā dara, lai uzlabotu upes kvalitāti.

[Lasīt vairāk](#)

Drīzumā uzsāksim mazo grantu programmu ūdens piesārņojuma mazināšanai

Mergupe. Foto: Agnija Skuja

LIFE GoodWater IP drīzumā uzsāks mazo grantu programmu vietējo kopienu sadarbības veicināšanai, lai uzlabotu virszemes ūdeņu kvalitāti.

Viens no veiksmīgas projekta aktivitātes priekšnoteikumiem ir cieša sadarbība starp ūdens sateces baseina vietējiem iedzīvotājiem – uzņēmējiem, lauksaimniekiem, pašvaldības darbiniekiem un iedzīvotājiem. LIFE GoodWater IP projekta gaitā vēlamies stiprināt šo sadarbību, sniedzot mērķtiecīgu finansiālu atbalstu kopienām, kas savā pašvaldībā ir gatavas risināt ūdens piesārņojuma problēmu ar zemu izmaksu iniciatīvām un pasākumiem.

[Lasīt vairāk](#)

PASAULES ZIŅAS

Pasaulē sarūk saldūdens migrējošo zivju skaits

Kopš 1970. gada saldūdens migrējošo zivju populācijas pasaulē ir samazinājušās vidēji par 76%, bet Eiropā pat par 93%.

Par šo bezprecedenta bioloģiskās daudzveidības samazinājumu ziņo pirmais globālais saldūdens migrējošo zivju sugu stāvokļa novērtējums, kuru sagatavoja World Wildlife Fund, World Fish Migration Foundation un citas organizācijas.

Šī desmitgade būs izšķiroša saldūdens bioloģiskajai daudzveidībai – ir jāizmanto pēdējā iespēja, lai mūsu dzīvības uzturēšanas sistēmas darbotos, nodrošinot saldūdens saglabāšanu un atjaunošanu.

[Lasīt vairāk](#)

Kas mēs esam?

Projektā kopā strādā 19 Latvijas organizācijas:

Vadošais partneris:

- valsts SIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"
www.lvghmc.lv

Valsts pārvaldes institūcijas:

- Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
www.varam.gov.lv
- Latvijas Republikas Zemkopības ministrija
www.zm.gov.lv

Zinātniski pētnieciskās iestādes:

- Latvijas Lauksaimniecības universitāte
www.llu.lv
- Latvijas Universitāte
www.lu.lv
- Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"
www.silava.lv
- Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātnes institūts BIOR
www.bior.lv
- SIA "Procesu analīzes un izpētes centrs"
www.paic.lv

Vietējā un reģionālā līmeņa institūcijas:

- Engures novada pašvaldība
www.enguresnovads.lv
- SIA "Jelgavas novada KU"
www.jnku.lv

Valsts īpašuma pārvaldības organizācijas:

- valsts SIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi"
www.zmni.lv
- akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži"
www.lvm.lv

Nevalstiskās organizācijas:

- Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija
www.lwwwwa.lv
- "Zemnieku Saeima"
www.zemniekusaeima.lv
- Pasaules Dabas fonds
www.pdf.lv
- "Baltijas krasti"
www.baltijaskrasti.lv
- Latvijas Dabas fonds
www.ldf.lv
- Baltijas Vides Forums
www.bef.lv
- Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
www.llkc.lv

Partneru sanāksme Doles salā. Foto: Magda Jentgena

Izdevumu sagatavoja:

Margarita Apine

LIFE GoodWater IP komunikācijas vadītāja, Pasaules Dabas Fonds

✉ mapine@pdf.lv ☎ +371 26463899

©Izdevums ir LIFE GOODWATER IP īpašums,
aicinām to izmantot un pārpublicēt, lietojot atsauci uz projektu.

Integrētais projekts "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai" (LIFE GOODWATER IP, LIFE18 IPE/LV/000014) ir saņēmis finansējumu no Eiropas Savienības LIFE Programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda.

Šī informācija atspoguļo tikai LIFE GOODWATER IP projekta partneru viedokli un Eiropas Komisijas Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra neatbild par to kā tiek izmantota šeit paustā informācija.

Projekts "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai" | LIFE 18 IPE/LV/000014 | LIFE GoodWater IP

Īstenošanas laiks 2020. - 2027.

Projekta budžets - Projekta kopējais budžets ir 14 463 050 EUR, tajā skaitā ES LIFE programmas

finansiālais ieguldījums 8 677 830 EUR, Valsts reģionālās attīstības aģentūras Latvijas Vides aizsardzības fonda finansiālais ieguldījums 4 372 616 EUR un projekta partneru līdzfinansējums 1 517 604 EUR.

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Maskavas iela 165, Rīga, LV-1019

Tālr.: +371 67032016 | mob. tālr.: +371 29161173

goodwater@lvgmc.lv

Piesakies jaunumiem, rakstot uz e-pastu

goodwater@lvgmc.lv

[Atteikties no vēstuļu saņemšanas](#)

mailer lite